

Reckahnse beschouwingen over de ethiek van pedagogische relaties

Hand-out Rochow-uitgave: Reckahn 2017.

Uitgever:

Deutsches Institut für Menschenrechte Berlin
Deutsches Jugendinstitut e. V. München
MenschenRechtsZentrum aan de Universität Potsdam
Rochow-Museum und Akademie für bildungsgeschichtliche und
zeitdiagnostische Forschung e. V. aan de Universität Potsdam

Steun:

We bedanken de Robert Bosch Stiftung voor hun omvangrijke steun.
De Universitatsgesellschaft Potsdam e. V. en de Helga Breuninger Stiftung
bedanken we voor hun financiële steun.

Redactie:

Annedore Prengel, Friederike Heinzl, Sandra Reitz, Ursula Winklhofer
(in samenwerking met de werkgroep onderwijs
inzake de mensenrechten aan de Rochow-Akademie, Reckahn)

Ondertekenaars:

zie website hieronder, contactpersoon voor nieuwe
ondertekenaars en suggesties: aprengel@uni-potsdam.de

Foto:

het beeldhouwwerk 'Kinderrechte' werd in 2013 gemaakt door beeldhouwster
Karin Bohrmann voor het Rochow-museum. Het kunstwerk veraanschouwelijkt
de behoefte aan steun en vrijheid. (Foto: Karla Fritze)

**Affiches, flyers, brochures en andere materialen kunnen gratis worden
besteld en gedownload via:**

<http://www.rochow-museum.uni-potsdam.de/reckahnerreflexionen.html>

De tekst van de Reckahnse beschouwingen kan ook worden gelezen op:
www.institut-fuer-menschenrechte.de/Reckahner-Reflexionen

Filmpjes te bekijken via: Youtube channel wiff_dji: [https://www.youtube.com/
channel/UC21v75qYI-kIEJcDlSDOxg](https://www.youtube.com/channel/UC21v75qYI-kIEJcDlSDOxg)

RECKAHNER MUSEEN

Reckahner Dorfstrae 27
14797 Kloster Lehnin OT Reckahn
Tel: 033835 606772
www.rochow-museum.de

Reckahnse beschouwingen

over de ethiek
van pedagogische
relaties

I. Reckahnse beschouwingen over de ethiek van pedagogische relaties

Goede pedagogische relaties vormen een fundament voor succesvol leven, leren en een geslaagde democratische socialisatie. Daarom moet het wederzijds respecteren van de waardigheid van alle leden van scholen en instellingen met deze ethische richtlijnen worden versterkt. De richtlijnen moeten aanzetten tot reflectie en worden gebruikt als richtsnoer voor duurzame professionele ontwikkelingen op relationeel niveau. Ze werden gedurende vijf jaar uitgewerkt in Reckahn, een plek met een rijke onderwijsgeschiedenis, en richten zich aan leraren en pedagogische deskundigen, alsook aan verantwoordelijke volwassenen in alle domeinen van het onderwijs.

Wat ethisch verantwoord is

1. Kinderen en jongeren worden waardierend aangesproken en behandeld.
2. Leraren en pedagogische deskundigen luisteren naar kinderen en jongeren.
3. Bij feedback over leren wordt het gerealiseerde benoemd. Op deze basis worden nieuwe leerstappen en nuttige ondersteuning besproken.
4. Bij feedback over gedrag worden gedragingen benoemd die al succesvol zijn. Er worden stappen voor een goede verdere ontwikkeling afgesproken. Het feit dat iedereen op een duurzame basis deel uitmaakt van de gemeenschap wordt versterkt.
5. Leraars en pedagogische deskundigen hebben aandacht voor de interesses, vreugde, behoeftes, noden, het lijden en verdriet van kinderen en jongeren. Ze houden rekening met hun belangen en de subjectieve bedoeling van hun gedrag.
6. Kinderen en jongeren wordt bijgebracht om zichzelf en anderen te respecteren.

Wat ethisch ontoelaatbaar is

7. Het is niet toelaatbaar dat leraren en pedagogische deskundigen kinderen en jongeren respectloos, vernederend of on hoffelijk behandelen of hen discrimineren of kwetsen.
8. Het is niet toelaatbaar dat leraren en pedagogische deskundigen ontmoedigende opmerkingen geven over creaties en prestaties van kinderen en jongeren.
9. Het is niet toelaatbaar dat leraren en pedagogische deskundigen kinderen en jongeren naar aanleiding van hun gedrag kleineren, overweldigen of uitsluiten.
10. Het is niet toelaatbaar dat leraren en pedagogische deskundigen het negeren wanneer kinderen en jongeren elkaar verbaal, fysiek of via media kwetsen.

Mogelijke maatregelen om pedagogische ethiek te versterken

1. Op de mensenrechten georiënteerde school- of instellingsreglementen worden overeengekomen. Ze omvatten democratische handelwijzen bij het aanpakken van conflicten tussen alle betrokkenen.
2. Personen in leidinggevende posities eisen respectvolle pedagogische relaties en worden hierbij ondersteund door de inspectie van de instelling of school.
3. Voor kinderen, jongeren en ouders worden interne en externe aanspreekpunten aangesteld, tot wie ze zich kunnen richten als leraren en pedagogische deskundigen zich misdragen.
4. Collega's en teams werken aan de kwaliteit inzake kinderrechten van hun pedagogische relaties. Daartoe worden in het wekelijkse tijdschema regelmatig vaste vergaderingen ingepland. Ze worden gebruikt als momenten voor zelfreflectie en er wordt ook feedback gegeven door collega's. Leraars en pedagogische deskundigen laten zich indien nodig ook adviseren. Alle medewerkers van de school of instelling zorgen ervoor dat er bij professioneel wangedrag tussenbeide wordt gekomen om de situatie te verbeteren.
5. Op alle niveaus binnen het onderwijssysteem worden strategieën ontwikkeld om ethisch verantwoord pedagogisch handelen te ondersteunen. Administraties, verantwoordelijke instanties, organisaties, verenigingen, stichtingen en de politiek eisen in dit verband preventie, interventie, onderzoek, opleiding, bijscholing, advies, mogelijkheden om klachten in te dienen en juridische verduidelijking, alsook het ter beschikking stellen van middelen.

Waarom zijn beschouwingen over de ethiek van pedagogische relaties nodig?

Volgens het Verdrag inzake de rechten van het kind en de wetgeving zijn psychische kwetsuren ontoelaatbaar:

deze richtlijnen voor een pedagogisch engagement komen met bijzondere inachtneming van psychische kwetsuren op voor de internationaal geldende kinderrechten en voor het verbod op geweld tijdens de opvoeding, dat in nationale democratische grondwetten en wetten is verankerd. Ze richten zich tegelijkertijd tegen alle vormen van geweld en betrekken het werk tegen lichamelijk en seksueel geweld, geweld waarvan kinderen en jongeren getuige zijn en verwaarlozing erbij. De Reckahnse beschouwingen betreffen alle kinderen en jongeren in verschillende levensomstandigheden en dragen bij tot onderwijs inzake mensenrechten, antidiscriminatie, participatie en inclusie op het relationele niveau van het professionele handelen, dat ononderbroken plaatsvindt.

Psychische kwetsuren komen te vaak voor en er wordt te weinig aandacht aan geschonken:

veel leraren en pedagogische deskundigen realiseren elke dag genoeg goede pedagogische relaties. Ze tonen aan dat het in het onderwijssysteem mogelijk is om leerlingen respectvol aan te spreken. Maar tegelijk worden kinderen en jongeren in alle ontwikkelingsniveaus gekwetst door volwassenen dievoor hen instaan en hen onderwijzen. Gemiddeld zijn vermoedelijk meer dan 5% van alle pedagogische interacties als zeer kwetsend te classificeren en 20% als enigszins kwetsend. Psychische kwetsuren zijn de vorm van geweld waar kinderen en jongeren het vaakst mee te maken krijgen. De Reckahnse beschouwingen vestigen de aandacht op psychische kwetsuren om bij te dragen tot betere pedagogische relaties.

Leraars en pedagogische deskundigen, alsook kinderen en jongeren hebben goede pedagogische relaties nodig opdat leven, leren en democratische socialisatie succesvol kunnen zijn:

waardering draagt ertoe bij dat kinderen kunnen genieten van hun rechten en van een gelukkig, volwaardig leven. Psychische kwetsuren beschadigen de emotionele, sociale en cognitieve ontwikkeling van alle kinderen. De erkenning van de rechten, de waardigheid en de behoeften van kinderen bevordert de ontwikkeling van de persoonlijkheid, alsook het respecteren van de mensenrechten, onderwijs, deelname, zelfdiscipline en het opnemen van verantwoordelijkheid. Het ervaren van verbondenheid tijdens de kindertijd en jeugd is bevorderlijk voor geweldpreventie en kan op groepen toegespitste vijandigheid voorkomen. Voor scholen waar kinderen de hele dag kunnen blijven is het onderhouden van goede pedagogische relaties erg belangrijk. Hierbij zijn kinderen en jongeren met traumatiserende en risicovolle levenservaringen vooral aangewezen op stabiele, ondersteunende relaties met hun pedagogen. Het is noodzakelijk om opvoedingsmethoden die manipuleren, uitsluiten en etiketten opplakken kritisch te bekijken. Vaak beloven deze methoden succes op korte termijn en zoeken ze de oorzaak voor storingen enkel bij kinderen en jongeren. Het aandeel van volwassenen hierin wordt verwaarloosd.

De Reckahnse beschouwingen kunnen worden gebruikt om de ethiek van pedagogische relaties grondig te bespreken in teams en groepen leraren, alsook op andere actieniveaus:

Er moet gereflecteerd worden over pedagogische relaties omdat ze uniek, onvoorspelbaar en tegenstrijdig zijn. De Reckahnse beschouwingen formuleren richtinggevende, op de mensenrechten gebaseerde grondslagen. Ze moeten helpen om pedagogische situaties collegiaal te overdenken en af te stemmen op de kinderrechten. Ter ondersteuning van pedagogische deskundigen en leraren stimuleren de Reckahnse beschouwingen initiatieven op alle actieniveaus van het onderwijssysteem, alsook internationale samenwerking.